

Prof. Jeffrey D. Sachs

Jeffrey D. Sachs Columbia Üniversitesi'nde Sürdürülebilir Kalkınma, Sağlık Politikaları ve Yönetimi Profesörü ve Yeryüzü Enstitüsü Direktörüdür. Ayrıca Birleşmiş Milletlerin Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı'nın da direktörüdür.

Amerika'nın demokrasisi bozuldu

Amerika, artık Trump'ın pervasız kurumsal açgözlülüğüne dur demeli. Dünyanın geri kalanının kara para ve kurumsal kötü niyeti ortadan kaldırılarak, demokratik kurumlarını geri istemek Amerikan vatandaşlarının sorumluluğundadır.

ABD Başkanı Donald Trump'ın 2015 Paris İklim Anlaşması'na karşı abuk subuk lafları kısmen cehaletinin ve nar-sizminin bir ürünü. Ama yine de daha büyük bir sorunu temsil ediyor. Aslında bu sözler yeni bir değerlendirme-göre artık 'tam bir demokrasi' olmayan ABD politik sistemindeki derin yolsuzluğun bir yansıması. Amerikan politikaları bir tür güçlü kurumlar vergisi oyununa döndü: zenginler için vergi indirimleri, mega-kirleticiler için düzenleme değişiklikleri ve dünyanın geri kalanı için savaş ve küresel ısınma...

G7 ülkelerinin altısı Trump'ı iklim değişikliği konusunda yola getirmek için fazla mesai yaptı ama Trump direndi. Avrupalı ve Japon liderler ABD'ye önemli sorunlar konusunda bir müttefik gibi davranmaya alışmış durumdadır. Ama Trump göreve başladığından beri bu konuyu tekrar değerlendirmek bir alışkanlık haline geldi.

Tehlikeli bir semptom

Ama sorun Trump'ı da aşıyor. ABD'de yaşayan bizler, Amerika'nın demokratik kurumlarının belki de Amerikalıların politik kurumlara güvenini kaybetmeye başladığı, 1960'lardan başlayarak son 40-50 yılda önemli derecede bozulduğunu ilk elden biliyoruz.

ABD politikaları gittikçe daha yozlaşmış, toplum değerlerini küçümseyen ve kamuoyundan kopuk bir hale geliyor. Trump daha derin bu politik rahatsızlığın sadece bir semptomu akıllara zarar ve tehlikeli bir semptom olsa da...

Trump'ın politikaları ABD kongresinde Cumhuriyetçi Parti tarafından geniş çapta desteklenen kötü niyetli öncelikleri somutlaştırıyor; fakirlere ve işçi sınıfına destek olan programların zarar görmesi pahasına zenginlerden alınan vergilerin azaltılması, diplomasi pahasına askeri harcamaların artırılması ve 'yeniden düzenleme' adı altında çevrenin yok edilmesine izin verilmesi gibi...

Ve evet Trump'ın bakış açısı şöyle: Son yurt dışı ziyaretinde Suudi Arabistan'la 110 milyar dolarlık bir silah anlaşması yapmak, diğer NATO üyelerini güya yetersiz askeri harcamaları için paylamak

Trump'ın ifade ettiği şey, güçlü şirket lobilerinin parayla güce ulaştığı uzun vadeli bir sürecin doruk noktasıdır. Bugün ExxonMobil, Koch Industries Continental Energy ve bunlar gibi diğer mega kirletici şirketlerin lobi yapmasına gerek kalmamıştır. Trump, Dışişleri Bakanlığı'nı, Çevre Koruma Ajansı'nı ve Enerji Bakanlığı'nı bu şirketlere tepside vermiştir.

ve ABD mütteliklerinin küresel ısınmayla mücadelede devam etme taleplerini reddetmek. Tüm bu korkunç politikalar kongredeki cumhuriyetçiler tarafından alkışlanıyor.

Bu arada Trump ve cumhuriyetçilerin kontrolündeki kongre 20 milyondan fazla insanı sağlık hizmetlerinden yoksun bırakacak bir yasayı geçirmek için acele ediyor. Amaç ise en zengin Amerikalılara vergi muafiyetleri sağlayabilmek.

Harcamaları kesintiye uğratiyor

Trump'un yeni sunduğu bütçe Medicaid'i (fakirlere sağlık hizmeti) Tamamlayıcı Gıda Yardım Programı'nı (fakirlere gıda yardımı), yabancı yardımları (dünyanın en fakirlerine gönderilen yardımlar), Birleşmiş Milletler fonlarını ve bilim ve teknoloji harcamalarını kesintiye uğratiyor. Kısacası Trump eğitim, meslek eğitimi, çevre, toplum bilimleri, diploması, konut, gıda ve diğer acil toplumsal önceliklerin bütçelerini çıkarıyor.

Bunlar Amerikalıların büyük çoğunluğu tarafından paylaşılan öncelikler değil, hatta azınlığın tarafından bile paylaşılan öncelikler değil. Büyük bir çoğunluk zenginlerin vergilendirilmesini, sağlık hizmetleri almayı, Amerika'nın savaşlarının durmasını ve küresel ısınmayla mücadele etmeyi istiyor. Yakın zamanda yapılan bir ankete göre Amerikalılar ezici bir çoğunlukla Trump'ın çıkmak için söz verdiği Paris İklim Anlaşması'nda kalmak istiyor. Trump ve ahabap çavuşları kamuoyunu temsil etmiyor onunla mücadele ediyor.

Bunu tek bir amaçla yapıyorlar ve o da para. Daha açık olmak gerekirse Trump'ın politikaları kampanya faturalarını ödeyen ve etkin bir şekilde ABD hükümetini yöneten kurumsal çıkarılara hizmet ediyor.

Şirketlerin lobbisini yapıyor

Trump'ın ifade ettiği şey güçlü şirket lobilerinin parayla güce ulaştığı uzun vadeli bir sürecin doruk noktasıdır. Bugün ExxonMobil, Koch Industries, Continental Energy ve bunlar gibi diğer mega kirletici şirketlerin lobi yapmasına gerek kalmamıştır. Trump Dışişleri Bakanlığını, Çevre Koruma Ajansı'nı ve Enerji Bakanlığını bu şirketlere tepside vermiştir. Ayrıca kongrede de üst düzey noktalarda çalışanları bulunmaktadır.

Kurumsal paranın birçoğu izlenebiliyor; gerisi ise anonim bir şekilde 'kara para' olarak kamu denetiminden uzak hareket ediyor. Kurumsal bağışçılarla sık sık ziyafet çeken Yargıtay mahkemeleri bu yolsuz para akışlarına adı kötüye çıkmış Citizens United kararıyla yeşil ışık verdi.

Araştırmacı gazeteci Jane Mayer'in de belgelendirdiği gibi en büyük kara para kaynağı Almanya'nın Nazi rejimi için büyük bir petrol

rafinerisi de inşa etmiş olan babalarından hayli çevre kirleten Koch Industries'i miras alan David ve Charles Koch kardeşler olmuştur. Koch kardeşler toplam 100 milyar dolar servetleriyle ABD politik sistemini on yıllardır ele geçirmek için rahat bir şekilde para harcamış ve diğer sağ kanat kurumsal çıkarları harekete geçirmiştir. Vergi politikaları ve iklim değişikliğine gelindiğinde Cumhuriyetçi Parti neredeyse tamamen Koch kardeşlerin ve petrol sektörü ahabap çavuşlarının elindedir. Bunların amaçları çok basittir: kurumsal vergileri azaltmak, gezegen için sonucu ne olursa olsun petrol ve doğalgaz sektöründeki kısıtlayıcı şartları kaldırmak.

Trump onların kâhyasıdır

Bu amaçlara ulaşmak için milyonlarca fakir insanın sağlık hizmetlerini ellerinden almaya, daha da şaşırtıcı tüm gezegeni vahim küresel ısınma riskine atmaya hazırdırlar. Bu şirketlerin şeytanları soğuk ama çok gerçek. Trump ise onların kâhyasıdır.

Trump'ın son yurt dışı gezilerinden biri öncesinde 22 Cumhuriyetçi senator başkana ABD'nin Paris İklim Anlaşması'ndan çekilmesi için bir mektup gönderdi. Neredeyse tamamı petrol ve doğalgaz sektöründen ciddi ölçüde kampanya finansman desteği alıyor. Çoğu muhtemelen doğrudan Koch kardeşlerin bağışlarına ve gizlice finanse ettikleri lobi organizasyonlarına bağımlı. Kamu yararına hizmet eden Duvaryı Politika Merkezi'nin de gösterdiği üzere petrol ve doğalgaz şirketlerinin 2016 seçimlerinde federal adayların seçim kampanyalarına toplam 103 milyon dolar yardım yapmış, bunların yüzde 88'i ise cumhuriyetçi adaylara gitmiş. Tabii bu rakam sadece izlenebilir olan belirli bağışçıların yaptığı destekleri içeriyor.

Dünyanın geri kalanının acilen Amerika'nın ne hale geldiğini anlaması gerekiyor. Bir zamanlar işleyen demokrasinin resmi yapıları arkasında şimdi zenginlerin vergisini azaltmak, silah satmak ve çevreyi kirletmeyi cezasız bırakmak gibi kötü niyetli amaçları olan kurumsal çıkarlar tarafından yönetilen politik bir sistem var. Trump'ta her isteklerini yerine getirecek utanmaz bir çete lideri ve TV karakteri buldular.

Artık Amerika'nın pervasız kurumsal açgözlülüğüne dur demek dünyanın geri kalanının, kara para ve kurumsal kötü niyeti ortadan kaldırarak demokratik kurumlarını geri istemek Amerikan vatandaşlarının sorumluluğundadır. Senatodaki küçük Cumhuriyetçi çoğunluk (53-48) düşünüldüğünde Demokratlar ve sadece üç dürüst Cumhuriyetçi senator Trump-Koch ajandasının büyük bir çoğunluğunu durdurabilecek konumda. Durum o yüzden düzeltilebilir bir noktada fakat halen hayli tehlikeli. Amerikalılar ve dünya bundan çok daha iyisini hakediyor.

